

חג השבועות והמשמעויות של מסורת

המילה 'מסורת' מעלה הקשרים שונים לאנשים שונים. חג השבועות ממחיש, אולי יותר מכל חג אחר, את התפיסות השונות, כיוון שבחג מסורות שונות:

- מסורת מקראית – כחג חקלאי בתקופת הקציר, עם קרבן העומר, ספירת ימי קציר העומר, שבח והודיה לה' ותחילת עונת הבאת הבכורים משבעת המינים.
- מסורת חכמים – כחג מתן תורה, הבלטת עשרת הדברות, המעלים את תכלית יציאת מצרים; תיקון ליל שבועות.
- מסורת ציונית-חלוצית – חידוש הדגשים החקלאיים של החג עם חזרת העם לארץ, תוך העלמות מסוימת מההיבטים הדתיים.

שאלות

- כיצד מגדירים 'מסורת'?
- האם ישנן מסורות נכונות ולא נכונות?
- כמה דורות של מסירה מהווים 'מסורת'?

מומלץ ללמוד יחד או בחברותות סיפור מהתלמוד הבבלי. לפני העיון, קראו את השאלות המנחות:

- מי לדעתכם/ן הדמות המרכזית של הסיפור? נמקו
- מה מלמד אותנו הסיפור על ערך המסורת?

תלמוד בבלי מסכת מנחות דף כט עמוד ב

אמר רב יהודה אמר רב: בשעה שעלה משה למרום [לקבל את התורה], מצאו להקב"ה שיושב וקושר כתרים לאותיות, אמר לפניו: רבש"ע, [רבוננו של עולם] מי מעכב על ידך? אמר לו: אדם אחד יש שעתיד להיות בסוף כמה דורות ועקיבא בן יוסף שמו, שעתיד לדרוש על כל קוץ וקוץ תילין תילין של הלכות. אמר לפניו: רבש"ע, הראהו לי, אמר לו: חזור לאחורך. הלך וישב בסוף שמונה שורות[של תלמידים בבית המדרש של רבי עקיבא], ולא היה יודע [משה] מה הן אומרים, תשש כחו; כיון שהגיע [רביעיקבא] לדבר אחד, אמרו לו תלמידיו: רבי, מנין לך? אמר להן: הלכה למשה מסיני, נתיישבה דעתו [של משה]. חזר ובא לפני הקב"ה, אמר לפניו: רבוננו של עולם, יש לך אדם כזה ואתה נותן תורה ע"י? אמר לו: שתוק, כך עלה במחשבה לפני.

שאלות לעיון ודיון

- האם יעלה על הדעת שמשה רבנו שמקבל תורה מפי ה', יושב בבית מדרשו של רבי עקיבא ואינו מבין מילה? נסו להציע הסברים לדבר. ואולי זאת סתם הגזמה ספרותית?
- מה בסוף מרגיע את משה, ומדוע?
- מה מנסים חכמים ללמד אותנו על המורכבות והערכיות של מסורת?

בשנת 1923 החלו חלוצי העמק --- עין חרוד, גבע, וכפר טבעון (לימים כפר יחזקאל) --- לחגוג את החג בתהלוכה חקלאית. חלק ממרכיבי התהלוכה היו בהשראת טקס הביכורים של בית המקדש, ולאילו התווספו מרכיבים חדשים כדי לתת ביטוי לערכי הציונות והחלוציות. להלן קטע מזיכרונותיו של מיכאלי, אחד המשתתפים. השוו את דבריו לקטע התלמודי לעיל.

ומיכאלי [בעקבות התהלוכה החקלאית הראשונה בעין-חרוד, אסרו-חג שבועות תרפ"ג – 1923] ממשיך בפאתוס של גאווה חלוצית: "הנה זוהי מהפכה אמיתית, כך פרצנו פרץ ונחוג את החג בצורה שונה משחגו אבותינו בגולה; עתה חזרנו אל השדה. בגולה היה זה חג של בית, מלא תוכן רוחני, עם זמירות ותפילות וסימלי חג, לשרידי הפאר הפיזי שהיה בעבר. וכשם שעבודת האדמה כיום הזה, שאנו קודחים בארות ונוקבים בסלע, עד להגיענו למי התהום הזכים, כך מצווים אנחנו לחתור ולחדור אל מקור חגיגנו ולהעלותם מתהומות חיי העם היהודי בעבר את 'מי התהום' הזכים ביותר של תרבותינו העתיקה כדי לשוב ולהזרימם בצינורות ההשפעה שניסתתמו במשך השנים של תקופת הגולה."

- עבור מיכאלי, מהם אותם 'מי תהום' שהוא רוצה לחדור אליהם? למה הם נחוצים?
- מה לדעתכם/ן הן המשמעויות של 'מסורת' עבורו? עבורנו היום?

